

overdenking voor 28 nov 2021, 1^e advent, de inzet van het toekomstlied

Gemeente,

De afgelopen twee weken heb ik in een soort bubbel geleefd.

Op 12 november overleed mijn vader.

En een paar dagen later bleek ik positief te testen op corona.

In huis leefde ik in isolatie, en dat gaf me het gevoel in een bubbel te leven.

Ik moest afstand houden tot anderen, en tot de wereld om me heen.

Het voelde alsof ik een beetje buiten de wereld stond.

Mijn zus was ook positief getest en daarom konden we die bubbel gelukkig soms met elkaar delen.

We konden samen de uitvaart voorbereiden, het huis van mijn vader opruimen en beginnen met leegruimen.

De bubbel gaf een vorm van stilte, een soort buffer tussen mijzelf en de buitenwereld.

De stilte en de afzondering zorgde soms voor eenzame en verdrietige momenten.

Geen mensen mogen ontmoeten, geen hand op je schouder, geen knuffel, geen nabijheid. Niet bij het sluiten van de kist aanwezig mogen zijn, niet bij de condoleance, en op afstand bij de uitvaart.

Maar de stilte en de afzondering hadden ook een andere kant.

Ze gaven ook een intensivering van alles wat zich aandeed.

Ik kon mij helemaal richten op het afscheid van mijn vader en op wat dat allemaal in mezelf teweegbracht.

Voor elk gevoel dat zich aandeed, ervaarde ik ruimte om het te onderzoeken en het te doorvoelen.

De stilte heeft iets gekost maar heeft ook veel gebracht.

Het deed me denken aan Miek Pot.

Zij zat vanaf haar 25^e twaalf jaar in een klooster, waarvan de laatste tien jaar bij de Kartuziers. Die leven als kluizenaars en ze spreken ongeveer eenmaal per week met elkaar.

In een interview vertelt ze dat stilte een voorwaarde is om (ik citeer) van een nare eenzaamheid te komen tot het positieve gevoel van alleen-zijn.

Je zoekt de stilte achter de stilte, vertelt ze, en zo kun je verbinding maken met je eigen ziel. Zo kom je steeds meer bij jezelf.

Het thema voor deze adventsweken is Toekomstlied.

Maar een toekomstlied laat zich niet zomaar horen.

Meestal is het nodig om eerst af te ronden wat er was.

Om afscheid te nemen, om af te remmen, om afstand te doen.

Om iets nieuws te laten klinken, moet vaak eerst stilte klinken.

Moet er ruimte ontstaan.
Aandacht.
Is er een bubbel nodig.

Het is wel te vergelijken met de winterperiode: de gegroeide vruchten zijn inmiddels geplukt, geoogst, of op de grond gevallen en vergaan.
De bladeren zijn gevallen.

De winter is een stille periode in de natuur, waar bovengronds weinig gebeurt. Ondergronds is er al van alles aan het ontkiemen, worden de voorwaarden geschapen voor een nieuwe toekomst die de lente gaat bieden. Maar tussen herfst en lente is het stil, kil en groeit er niks. En juist daarom is het een onmisbare periode.

Iets dergelijks zien we bij Zacharias.

Hij heeft zijn hele leven zijn best gedaan om zijn vertrouwen vast te houden.

Hij en zijn vrouw Elisabeth zijn vrome mensen staat er.

Maar als dan het moment zich aandient dat hem een toekomstlied wordt aangereikt, een heel nieuw lied, schiet hij in de angst.

Dat gaat te snel, die ommekeer kan hij niet maken.

Hij schrok hevig en werd door een grote angst overvallen, staat er.

Een toekomstlied klinkt niet zomaar, laat staan dat je het meteen mee kunt zingen.

Er is tijd nodig, je hebt ruimte nodig, stilte, je moet wennen aan wat er veranderen gaat.

Er is tijd nodig om nieuwe klanken te laten ontkiemen.

Eigenlijk lijkt het ook op wat er in een koor gebeurt wanneer zij een lied gaan inzetten. Voordat een koor begint te zingen, is er al heel veel gebeurd.

Een koor is geconcentreerd, en wanneer de dirigent het aangeeft gaan zij tegelijk opstaan.

Ze staan zo dat ze elkaar goed kunnen horen.

De mensen van de eigen stemgroep moet je kunnen horen, maar ook de andere stemmen. Zo kun je namelijk op de anderen afstemmen, kun je zuiver gaan zingen.

Ook moet een koorlid de dirigent goed kunnen zien, en de tekst en de muziek die gezongen gaan worden.

De dirigent heeft alle koorleden in het zicht, en ook degene die voor de instrumentale begeleiding zorgt.

Wanneer zij dan haar handen omhoog doet, haalt het koor tegelijk adem, zodat zij tegelijk kunnen inzetten.

Voordat een lied zuiver en afgestemd kan worden ingezet, ieder even luid, vraagt dat veel aandacht, concentratie, ontspanning en een goede ademhaling.

Al die dingen gebeuren in stilte...

In het vervolg van het verhaal over Zacharias zie je het gebeuren.

Hij heeft tijd nodig om af te stemmen op een toekomstlied waarvan hij altijd gehoopt had het te zullen horen, maar waar hij eigenlijk niet meer in geloofde.

Hij krijgt van de engel dan ook stilte.

Stilte om zijn eigen stilte te kunnen horen.

Om de stem van zijn ziel te kunnen horen fluisteren.

En daarin de stem van de Eeuwige die spreekt van hoop, van licht in de duisternis, van een weg waar het pad onbegaanbaar leek.

Voordat Zacharias zijn toekomstlied tot klinken kan brengen, heeft hij de negen maanden vol verwachting nodig.

En dan zingt hij het uit, in een vertaling van Huub Oosterhuis klinkt het zo:

een schoot van ontferming is onze God.

Hij heeft ons gezocht en gezien

zoals de opgaande zon aan de hemel.

Hij is ons verschenen toen wij in duisternis waren,
in schaduw van dood.

Hij zal onze voeten richten
op de weg van de vrede.

Ook Elisabeth zoekt de stilte.

Er staat dat ze de eerste vijf maanden van haar zwangerschap in afzondering leefde.

In een bubbel, in quarantaine, in isolatie.

Afgezonderd van alle indrukken en impulsen van buitenaf, om van binnen stil te worden.

Om de stilte achter de stilte te kunnen ontdekken en het toekomstlied in haar ziel te leren herkennen en erop af te stemmen.

Hoe klinkt ons toekomstlied?

Als maatschappij moeten we een weg zien te vinden in het leren omgaan met corona.

Steeds opnieuw zet corona ons hele land stil. En dat roept vele geluiden op, polarisatie zelfs.

Misschien is het de vraag wat er te horen valt in de stilte.

En is het speuren naar welk toekomstlied daar zachtjes doorheen klinkt.

Als kerk zingen we ons eigen toekomstlied.

Landelijk worden prachtige initiatieven ontplooid, en is de leidende vraag wat we als remonstranten kunnen betekenen voor de samenleving.

Waar kunnen we aansluiten bij wat nodig is?

Als gemeente hebben we een toekomstlied geschreven over onze organisatie, onze financiën, ons omzien naar elkaar en ons kerkgebouw.

Het lied is er, en het is aan ons om het vanuit stilte, ruimte en aandacht tot klinken te brengen.

En hoe klinkt ons persoonlijke toekomstlied?

Hoeveel noten hebben we zelf nog op onze zang?

Welke klanken vragen er nog om om gehoord te worden, en waar verstomt langzaam ons lied?

Waar ontstaan nieuwe melodieën, samenklanken en harmonieën?

Welke klanken, welke woorden?

Mineur of majeur?

Vol hoop of vol angst?

Vol plannen of zal het je tijd wel duren?

De komende adventsweken is er alle ruimte om ons toekomstlied te leren kennen en te gaan zingen.

We krijgen vier weken stilte, aandacht en ruimte om het te leren horen.

Vanuit de verte klinkt al zachtjes een engelenkoor dat het toekomstlied van kerst zingt, een lied over leven, licht en liefde.

Een lied dat ons uitnodigt om af te stemmen op het vertrouwen dat er licht in het duister schijnt, en dat het duister het licht niet heeft overwonnen.

Amen.